

NATALIA DŁUGOSZ

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Instytut Filologii Słowiańskiej

Polskie i bułgarskie rzeczowniki złożone z członami *homo-* / *хомо-* i *gej-* / *зеј-* jako przejaw internacjonalizacji słowotwórstwa w języku mediów

Słowa klucze: słowotwórstwo polsko-bułgarskie, composita rzeczownikowe, język mediów

Obserwacje współczesnych systemów słowotwórczych wybranych języków słowiańskich, zwłaszcza w kontekście ostatnich dziesięcioleci, ukazują, że nie tylko znacznie w nich wzrosła liczba wyrazów złożonych, ale powstały też nowe, produktywne modele. Uwagę zwracają zwłaszcza następujące typy złożeń:

- nowe wyrazy złożone o podstawie zdeintegrowanej, np.: pol. *biogazownia*, *ekopuzzle*, *euromyślenie*, *homotata*, *katoidiota*, *e-podryw*, *erofota*, *narkoprzemyt*, *pornoklientela*; bułg. *биосалам*, *хомонаклонност*, *екобъдеще*, *европоведение*, *еростимулант*, *е-общество* i in.

Koniecznym do utworzenia formacji środkiem słowotwórczym jest ucięcie (dezintegracja) pierwszego z członów. Przy czym pierwszy człon złożenia występuje w funkcji określającej w stosunku do członu drugiego. Zatem w omawianych compositach rzeczownikowych komponenty wyrazu złożonego łączą się bezpośrednio (bezafiksalnie).

- nowe wyrazy złożone z dwu podstaw rzeczownikowych (licznie obecne zwłaszcza w języku bułgarskim), z których każda może funkcyjono-

wać jako samodzielny leksem, np.: pol. *euroczek*, *sekswitryna*, *gejturystyka*; bułg. *евроцент*, *гейшествие*, *чалгаманталитет*, *допингскандал*, *екшънгерой*.

Podobnie jak w przypadku pierwszej grupy wyrazów, człony złożenia połączone są bezspójkowo. Analogiczny jest też typ relacji między nimi.

Struktury słowotwórcze stanowiące przedmiot analizy postrzegane są jako jeden z przejawów internacjonalizacji przy okazji omawiania nowych tendencji we współczesnych systemach słowotwórczych języków słowiańskich¹. W opracowaniach dotyczących lawinowego wzrostu liczby *compositów* omawia się zwłaszcza budowę słowotwórczą derywatów, sposób ich funkcjonowania w tekście oraz dokonuje się charakterystyki nowego modelu. Niekiedy poruszany jest także socjolingwistyczny aspekt zagadnienia. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na trudności związane z klasyfikacją nowych struktur złożonych oraz z nazwaniem techniki słowotwórczej, w oparciu o którą powstają. W polonistycznej literaturze przedmiotu oglądu stanowisk w zakresie problemu dokonuje m.in. Iwona Burkacka (2010).

W niniejszym artykule skupiam uwagę na najnowszych wyrazach złożonych z pierwszym członem obcym *homo-* / *хомо-* i *gej-* / *гей-* w języku polskim i bułgarskim. Zważywszy na propagowaną w Europie politykę tolerancji wobec osób innej orientacji seksualnej, wzrost liczby i częstości omawianych złożzeń wydaje się uzasadniony. Zaznaczam jednak, że opisane prawidłowości dotyczą przede wszystkim języka mediów. Zgromadzony bowiem materiał językowy czerpię w szczególności z nagłówków oraz tekstów artykułów prasy bułgarskiej i polskiej², dostępnych w wersji elektronicznej, oraz z nagłówków i tekstów artykułów zamieszczonych na portalach internetowych³. Zatem opierając się na poczynionych obserwacjach, można wnio-

¹ Zagadnienie to poruszają m.in.: 1) w stosunku do języka polskiego: Jadacka 2001, Ochmann 2004, Ohnheiser (red.) 2003, Waszakowa 2005; 2) w stosunku do języka bułgarskiego: Аврамова 2003, Благоева 2007, Бонджолова 2009, Зидарова 2009.

² Zgromadzony materiał pochodzi przede wszystkim z następujących e-gazet i e-czasopism: pol. „Dziennik”: www.dziennik.pl, „Gazeta Wyborcza”: www.wyborcza.pl, „Rzeczpospolita”: www.rzeczpospolita.pl, „Trybuna”: www.trybuna.com.pl, „Super Expres”: www.se.com.pl, „Fakt”: www.efakt.pl; bułg. „Дневник”: www.dnevnik.bg, „Капитал”: www.capital.bg, „Монитор”: www.monitor.bg, „Труд”: www.trud.bg, „Cera”: www.segabg.com, „24 часа”: www.24chasa.bg.

³ Polskie strony WWW: www.onet.pl, www.wp.pl, www.interia.pl, www.forum.polityka.org.pl, www.polskaliberalna.net, www.fidelitas.pl; bułgarskie strony WWW: www.dir.bg, www.news.ibox.bg, www.novinar.bg, www.dariknews.bg, www.bgspider.com.

skować jedynie o pewnych elementach komunikacyjnej strategii, obieranej przez środki masowego przekazu⁴.

Opis budowy słowotwórczej, uwzględniający wzajemny stosunek składników złożenia, nie nastęrcza zbytnich trudności. Bez wątpienia kompozycja (głównie za sprawą języka angielskiego) jest aktualnie niezwykle aktywnym modelem słowotwórczym zarówno w polszczyźnie, jak i bułgarszczyźnie. Najogólniej rzecz ujmując, derywaty, na których skupiam uwagę, przynależą do grupy złożeń bezspójkowych z pierwszym członem obcym. O ile w przypadku najnowszych compositów z członem *homo-* / *хомо-* mamy do czynienia z ucięciem (dezintegracją) jednej z podstaw złożenia, o tyle człon *gej-* / *зеї-* jest samodzielnie funkcjonującym leksemem. Są to struktury niewspółrzędne, w których człon nadrzędny (określany za pomocą członu obcego) zajmuje prawą stronę binarnej konstrukcji⁵.

Zgromadzony i poddany analizie materiał obejmuje:

- 1) dla języka polskiego: 87 derywatów złożonych z członem *homo-* (85 rzeczowników, 1 przymiotnik, 1 przysłówek) oraz zaledwie 12 złożeń z pierwszym członem *gej-* (wyłącznie rzeczowniki);
- 2) dla języka bułgarskiego: 61 derywatów złożonych z członem *хомо-* (60 rzeczowników, 3 przymiotniki) oraz 158 złożeń z pierwszym członem *зеї-* (wyłącznie rzeczowniki).

Na podstawie powyższych danych łatwo stwierdzić, że człony *homo-* / *хомо-* i *gej-* / *зеї-* występują przede wszystkim w derywatach rzeczownikowych. Odnotowano zaledwie po kilka przykładów złożeń dla każdego z języków, które rzeczownikami nie są, a mianowicie: pol. *homoerotyczny*, *homoinaczej*; bułg. *хомоеротичен*, *хомоеротомански*, *хомофобски*.

W pierwszej grupie compositów zarówno polskich, jak i bułgarskich komponent *homo-* / *хомо-* postrzegany jest jako skrócona podstawa zdeintegrowana pochodząca od przymiotnika ‘homoseksualny’ (np. pol. *homotiłość*, *homopara*, *homorodzice*; bułg. *хомомъж*, *хомонаклонност*, *хомоориентация*) lub od rzeczownika ‘homoseksualista’ (np. pol. *homo-*

⁴ Na obecność dwu przeciwstawnych tendencji w słowotwórstwie współczesnego języka polskiego, tj. z jednej strony tendencji do globalizacji w odniesieniu do komunikatów pisanych, przekazywanych za pośrednictwem mediów, oraz z drugiej strony tendencji do regionalizacji w odniesieniu do komunikatów mówionych, zwłaszcza w sytuacjach komunikacji niesformalizowanej, zwraca uwagę M. Szczyszek (2010).

⁵ O binarnym charakterze złożeń zob. Nagórko 1997.

impreza ‘impreza dla lub z udziałem homoseksualistów’, *homoigrzyska* ‘igrzyska dla homoseksualistów’, *homoparada* ‘parada homoseksualistów’; bułg. *хомосреца* ‘среща на хомосексуалисти’, *хомодемонстрация* ‘демонстрация на хомосексуалисти’). W większości przypadków formacje te na poziomie syntaktycznym mają swoje odpowiedniki w postaci frazy nominalnej z zależnym przymiotnikiem⁶, np. pol. *homobohater* – ‘bohater homoseksualny’, *homofantazje* – ‘fantazje homoseksualne’, *homomałżeństwo* – ‘małżeństwo homoseksualne’; bułg. *хомопартньор* – ‘хомосексуален партньор’, *хомостраст* – ‘хомосексуална страст’, *хомовръзка* – ‘хомосексуална връзка’. Z obserwacji kontekstowej, uwzględniającej użycie wyrazu w tekście, wynika, że w języku mediów bułgarskich tego typu konstrukcje występują głównie w tytułach artykułów, podczas gdy w samym tekście artykułu najczęściej zastępują je frazy. W odniesieniu do języka polskiego derywaty występują w podobnym natężeniu zarówno w tytule, jak i w tekście właściwym artykułu. Wydaje się to o tyle zaskakujące, że nie koresponduje z właściwościami wewnątrzsystemowymi omawianych języków, a mianowicie, mając na względzie analityczny charakter języka bułgarskiego i syntetyczny polszczyzny, można by oczekiwać raczej sytuacji odwrotnej.

Z kolei z pobieżnej kwerendy internetowej, dokonanej przy wykorzystaniu jednej z najpopularniejszych wyszukiwarek, tj. wyszukiwarki Google.pl dla języka polskiego i Google.bg dla języka bułgarskiego, wynika, że liczba użyć formacji złożonych w porównaniu z odpowiadającymi im frazami nominalnymi jest najczęściej co najmniej kilkakrotnie mniejsza zarówno w języku polskim, jak i bułgarskim. Zabiegowi badania internetowego poddałam przytoczone wcześniej przykłady. Badanie miało prosty przebieg: wybrane leksemy wpisałam do wyszukiwarki, przy czym w celu uzyskania jak najbardziej precyzyjnych wyników użyłam opcji wyszukiwania zaawansowanego. Funkcja ta pozwala m.in. na wykluczenie z liczby otrzymanych wyników

⁶ Nie wszystkie wyrazy uwzględnione w indeksie mają odpowiednik w postaci frazy nominalnej. Niektóre z wymienionych złożzeń to doraźnie utworzone, skondensowane struktury o charakterze analogicznym.

częstych powtórzeń tych samych kontekstów użycia leksemu⁷. Badanie przyniosło następujące rezultaty⁸:

- a) materiał polski: *homobohater* 155 / *bohater homoseksualny* 575, *homofantazje* 82 / *fantazje homoseksualne* 1670, *homomałżeństwo* 358 / *małżeństwo homoseksualne* 31 800, *homomiłość* 1480 / *miłość homoseksualna* 25 800, *homopara* 83 / *para homoseksualna* 29 400, *homorodzice* 2750 / *rodzice homoseksualni* 7 360;
- b) materiał bułgarski: *хомородители* 5 / *хомосексуални родители* 1390, *хомопартньор* 10 / *хомосексуален партньор* 1060, *хомостраст* 4 / *хомосексуална страст* 328, *хомовръзка* 432 / *хомосексуална връзка* 12 300, *хомомъж* 1 / *хомосексуален мъж* 5 310, *хомонаклонност* 1 / *хомосексуална наклонност* 158, *хомоориентация* 72 / *хомоселсуална ориентация* 28 600, *хомосреца* 1 / *хомосексуална среща* 4, *хомодемонстрация* 1 / *хомосексуална демонстрация* 6, *хомопарад* 284 / *парад на хомосексуалистите* 16 200.

Przedstawione dane dokumentują częstość występowania derywatów oraz ich ekwiwalentów w postaci fraz nominalnych. Okazuje się, że genetycznie obce struktury compositów występują w tekstach zarówno polskich, jak i bułgarskich wielokrotnie rzadziej aniżeli struktury oparte na rodzimych środkach językowych. W materiale polskim wyjątek od tej reguły stanowią jedynie pary: *homoigrzyska* 1130 / *igrzyska homoseksualne* 3, *homoigrzyska* 1130 / *igrzyska homoseksualistów* 15, *homoparada* 7510 / *parada homoseksualistów* 5450, *homoeuropa* 247 / *homoseksualna Europa* 224.

W drugiej grupie compositów z członem *gej-* / *zeŭ-* sytuacja wygląda inaczej. W bułgarskich złożeniach mamy do czynienia z komponentem, który jest jednoznacznie interpretowany jako podstawa rzeczownikowa (Аврамова 2003: 172): „гей – лице с хомосексуална ориентация, наклонности; хомосексуалист. Анг. Gay” (РНДБЕ 2006: 73). W języku polskim komponent można postrzegać zarówno jako pochodzący od rzeczownika *gej*, jak i od przymiotnika *gejowski*.

⁷ Otrzymane w drodze kwerendy internetowej dane traktuję jedynie orientacyjnie. Jak bowiem wiadomo, określone narzędzia internetowe wskazują ograniczoną liczbę kontekstów użycia leksemu lub frazy, w związku z czym wynik badania zależy w dużej mierze zarówno od potencjału wykorzystanej wyszukiwarki, jak i od rodzaju łącza.

⁸ Wskazuję liczbę kontekstów dla danego zapytania.

W języku bułgarskim composita z pierwszym członem *zeŭ-* tworzą w porównaniu z językiem polskim bardzo liczną serię i trudno dokonać szczegółowych obliczeń, ponieważ omawianego typu formacje mają charakter otwarty, tj. łączliwość członów zwłaszcza z podstawami rzeczownikowymi nie napotyka na ograniczenia. W związku z powyższym seria może się rozrastać poprzez innowacyjną działalność każdego z użytkowników języka w sposób niekontrolowany. Polszczyzna natomiast od zapożyczonego rzeczownika *gej* utworzyła za pomocą rodzimych środków słowotwórczych przymiotnik *gejowski*⁹. W zgromadzonym materiale polskim wystąpiło niewiele, bo zaledwie kilkanaście przykładów złożeń z pierwszym członem *gej-*, który może być postrzegany zarówno jako pochodzący od rzeczownika *gej*, jak i jako skrócona podstawa przymiotnikowa. Są to następujące przykłady: *gejbar*, *gejturystyka*, *gejikona*, *gejdyskoteka*, *gejliteratura*, *gejpara*, *gejstyl*, *gejparada*, *gejspołeczność*, *gejportal*, *gejklub*, *gejpartner*. Zdecydowanie częściej w polskich tekstach prasowych stosowana jest fraza nominalna z przymiotnikiem *gejowski*, np. *portal gejowski*, *społeczność gejowska* itp.

Dokonana w odniesieniu do materiału polskiego kwerenda internetowa wykazała, że również w tym wypadku częstość występowania compositów w tekstach jest zdecydowanie niższa aniżeli częstość odpowiadających im fraz. Oto wyniki badania: *gejikona* 35 / *ikona gejów* 1750, *gejturystyka* 613 / *turystyka gejowska* 5450, *gejklub* 1240 / *klub gejowski* 8770, *gejliteratura* 85 / *literatura gejowska* 52 900, *gejstyl* 95 / *styl gejowski* 419, *gejspołeczność* 3 / *społeczność gejowska* 5740, *gejportal* 3430 / *portal gejowski* 54 100. Wyłącznie w przypadku dwu derywatów kwerenda nie wykazała tej prawidłowości. Są to: *gejbar* 3400 / *bar gejowski* 2250, *gejpara* 3470 / *para gejowska* 1970.

Badanie przeprowadzone na analogicznych przykładach bułgarskich udokumentowało, że w języku mediów bułgarskich nowe złożenia z componentem *zeŭ-* występują zdecydowanie częściej aniżeli ich ekwiwalenty o strukturze S+PRP∩S¹⁰. Poniżej prezentuję wyniki kwerendy: *gejбар* 31 160 / *бар за гейове* 646, *гейикона* 25 309 / *икона на гейове* 0, *гейтуризъм*

⁹ *gejowski* – charakterystyczny/ właściwy dla gejów; dotyczący gejów; przeznaczony dla gejów – por. elektroniczny *Słownik języka polskiego*: <http://www.sjp.pl/gejowski>; *Wolny wielojęzyczny wikisłownik*: <http://pl.wiktionary.org/wiki/gejowski> [22.10.2011] i in.

¹⁰ S – rzeczownik, PRP – przyimek, ∩ – konkatencja: stały, obowiązkowy szyk składników związanych podrzędnie.

9195 / *туризъм за гейове* 69, *гейклуб* 19 140 / *клуб за гейове* 10 400, *гейлитература* 899 / *литература за гейове* 393, *гейстил* 197 / *стил на гейове* 0, *гейобщност* 4719 / *общност на гейове* 8, *гейпортал* 5166 / *портал за гейове* 0, *гейдвойка* 86 837 / *двойка гейове* 1240.

O ile zatem w przypadku compositów z pierwszym komponentem *homo-* / *хомо-* dostrzegalne są pewne wspólne dla obu języków tendencje, które mimo wszystko wskazują raczej na preferowanie rodzimych środków językowych, o tyle w odniesieniu do złożzeń z komponentem *gej-* / *гей-* tendencje już zbieżne nie są. Język polski wyraźnie broni się przed derywatami o obcej strukturze. W języku bułgarskim natomiast konstrukcje te charakteryzuje bardzo duża częstość występowania, co może pośrednio wskazywać także na dużą produktywność serii.

Oprócz wymienionych powyżej derywatów z pierwszym członem *gej-* w materiale polskim odnotowałam dwa interesujące, nowe złożenia. A mianowicie chodzi o neologizmy: *gejoślub* oraz *gejodiskopolo*. Oto przykłady ich użycia w tekście:

Zamiast tego różni cwaniacy polityczni wołają prowokować awantury wiedząc, że pomysły na *gejośluby* zadziałają na „moherów” jak płachta na byka (www.forum.polityka.org.pl: *Sytuacja w państwie*, 19.01.2010);

Oto polskie *gejodiskopolo*. Śpiewane są jakieś niemieckie szlagiery, nieważne co, byle był łańch. Ten występ ma epatować publiczność obciachem, robieniem z siebie i ze wszystkich innych totalnego łańcha. Żaklin-Abazur nie ma głosu i tańczy jak słoń, wirując w kółko na małej scenie, ale liczą się jej pyskówki do publiczności. (www.polskaliberalna.net: *Z wizytą w gejklubie u PanoPani Żyrandol*, 19.01.2010).

Zważywszy na strukturę wskazanych compositów, należy je uznać, w odróżnieniu od złożzeń bezspójkowych z komponentem *gej-*, za typowe dla języka polskiego. Są to formacje egzocentryczne, w których pierwsza podstawa odprzymiotnikowa łączy się za pomocą interfiksu -o- z podstawą rzeczownikową (analogiczne do formacji typu: *gołowas*, *dobrobyt*, *lekkoduch*). Warto jednak również zauważyć, że model tego typu formacji w języku polskim jest zasadniczo nieproduktywny.

Występujące zarówno w polszczyźnie, jak i w języku bułgarskim złożenia z komponentem *homo-* / *хомо-* oraz *gej-* / *гей-* tworzą kilka wyrazi-

stych kręgów tematycznych, które dotyczą: relacji międzyludzkich, erotyki, rozrywki (lifestyle). Wskazane obszary tematyczne niekiedy trudno rozdzielić. Niemniej jednak oscylujące w obrębie wymienionych grup znaczeniowych złożenia wydają się mieć charakter stabilny, co pociąga za sobą również względną jednoznaczność. Oto przykłady formacji w podziale na grupy tematyczne:

- 1) relacje międzyludzkie: pol. *homomałżeństwo, homopartner, homopartnerstwo, homorodzicielstwo, homorodzina, homospołeczeństwo, homoukład, homozwiązek, homoadopcja*; bułg. *хомобрак, хомовръзка, хомодвойка, хомообщност, хомопартньор, хомосемейство, хомоприятел*; pol. *gejspołeczność, gejpartner*; bułg. *гейвръзка, гейдвойка, гейдомакинство, геймалцинство, гейобщност, гейсдружение, гейродители*;
- 2) erotyka: pol. *homoerotyka, homofantazje, homorozpusta, homorozwiązłość*; bułg. *хомостраст, хомовлечение, хомоеротизъм, хомонаклонност, хомооргия, хомосекс*;
- 3) rozrywka (lifestyle): pol. *homodyskoteka, homoimpreza, homokino, homomoda, хотороowieść*; bułg. *хомоотдих, хомолитература, хомоновила, хоморазвлечения, хомотуризм*; pol. *gejbar, gejdyskoteka, gejkina, gejklub, gejstyl, gejturystyka*; bułg. *гейпортал, гейбар, гейдизайн, гейзаведение, гейкоктейл, гейкупон, гейсайт, гейписание*.

Omawiane formacje oceniane są często jako „bezkontekstowo przezroczyste” (Waszakowa 2005: 232). Jednak twierdzenie to w rzeczywistości okazuje się nie do końca słuszne. Wskazanie ogólnego obszaru odniesień semantycznych rzeczywiście nie jest trudne. Komponenty rozumiane są jako: „1. хомо- – първа съставна част на сложни думи със значение ‘който се отнася до лице с хомосексуална ориентация, хомосексуалист’; 2. гей- – първа съставна част на сложни думи със значение ‘който се отнася до гей’” (Бонджолова 2003: 48) [1. homo- – pierwsza część składowa wyrazów złożonych wnosząca znaczenie: odnoszący się do osoby o orientacji homoseksualnej, do homoseksualisty; 2. gej- – pierwsza część składowa wyrazów złożonych wnosząca znaczenie: odnoszący się do geja]. Kierując się dokonaną na materiale zarówno polskim, jak i bułgarskim kontekstową analizą znaczenia¹¹, proponuję definicje te rozszerzyć w sposób następujący: *homo-* / *gej-* – pierwszy człon złożenia wnoszący znaczenie ‘odnoszą-

¹¹ Aktualizacji znaczenia poszczególnych wyrazów dokonuję, opierając się na ich użyciach w konkretnych tekstach.

cy się do homoseksualisty / geja: 1) właściwy dla homoseksualisty / geja (pol. *хомопоглѧд*; bułg. *гейповедение*), 2) przeznaczony dla homoseksualisty / geja (pol. *гейклуб*; bułg. *хомотуризм*); 3) w którym homoseksualista / gej uczestniczy (pol. *гейпарада*; bułg. *хомодемонстрация*) 4) skierowany przeciwko homoseksualistom / gejom (pol. *хомодискриминация*; bułg. *хомофобия*); 5) którego przyczyną jest homoseksualista / gej (pol. *хомореволуция*; bułg. *гейатака*). W tym miejscu należy jednak podkreślić, że zdecydowana większość omawianych formacji nie ma w żadnym z języków ustabilizowanego znaczenia. W *homo-* / *хомо-* i *gej-* / *гей-* neologizmy, tudzież okazjonalizmy, często o charakterze efemerycznym, obfituje zwłaszcza język mediów. Odczytanie właściwego znaczenia derywatów możliwe jest wyłącznie przy uwzględnieniu ich użycia w konkretnym tekście.

Powszechną praktyką, tak w mediach polskich, jak i bułgarskich, jest sięganie po skonstruowane na podstawie nowego modelu wyrazy złożone. Zwraca uwagę zwłaszcza fakt ich nagminnego stosowania w nagłówkach czy to artykułów prasowych, czy też artykułów zamieszczanych na portalach internetowych. Odnotowane formacje miewają niekiedy dość bezpardonowy charakter. Oto wybrane przykłady nagłówków:

Homorodzice są wśród nas („Gazeta Wyborcza”, 23.01.2007)

Homorodzina w heteroświecie (www.onet.pl, 05.02.2009)

HomоEuropa („Wprost” 05.07.2007)

Homoskandal w bastionie PiSu na wschodzie Polski (www.gazeta.pl, 11.05.2011)

Kolejna homoprowokacja w Krakowie (www.fidelitas.pl, 05.01.2005)

Z wizytą w gejklubie u PanoPani Żyrandol (www.polskaliberalna.net, 19.01.2010)

Хомодрама в основата на убийството от «Гео Милев» (www.news.ibox.bg, 09.03.2010)

Хомоскандал разтресе и 40-ия парламент („Монитор”, 29.12.2005)

Гей бира се появи в Мексико (www.dariknews.bg, 20.02.2011)

Гей разкол заради Азис и Бойко (www.novinar.bg, 24.11.2007)

Гей ченге влезе в затвора заради наркотици (www.dir.bg, 21.07.2006)

Гласят гей-компромат срещу министър в кабинета „Борисов”?! (www.bgsniper.com, 17.03.2008)

Na koniec wskaźmy te właściwości omawianych compositów, które w największym stopniu decydują o ich atrakcyjności – zwłaszcza w języku mediów. Otóż bez wątpienia do tych cech należy przejrzystość formalna przy jednoczesnej szerokiej pojemności semantycznej. Nie zapominajmy bowiem, że ta właśnie pojemność semantyczna pozwala manipulować odbiorcą komunikatu. Nie bez znaczenia jest także łatwość tworzenia podobnych struktur, wynikająca z produktywności modelu, jego seryjnego charakteru, nieograniczonej łączliwości pierwszego członu z podstawami zwłaszcza rzeczownikowymi oraz przezroczyść komunikacyjna, wynikająca ze skrótowności i funkcjonalności złożeń (cała gama możliwości wykorzystania w tekście).

Indeks wyrazów poddanych analizie

homoadopcja	homoholokaust	homomoda
homobiografia	homoigrzyska	homo-nazizm
homobohater	homoimpieza	homoogłoszenia
homodwójka	homoinaczej	hoomoolimpiada
homodyskoteka	homoinwazja	homoorientacja
homodyskryminacja	homokino	homopara
homodziecko	homokoalicja	homoparada
homoentuzjasta	homokryzja	homopartia
homoentuzjizm	homoksiądz	homo-partner
homoerota	homolegalizacja	homopartnerstwo
homoerotyczny	homolewica	homopisarz
homoerotyka	homoliteratura	homopogląd
homoerotyzm	homo-lobbyista	homopolityk
HomoEuropa	homomafia	homopolityka
homofantazje	homomałżeństwo	homopowieść
homofil	homomama	homoprawo
homofilia	homomanifa	homopropaganda
homofilka	homo-męczennik	homoprowokacja
homofon	homomiędzynarodówka	homoraj
homo-gwałt	homomiłość	homorewolucja

homorodzice	homoskandal	homo-tolerancja
homorodzicielstwo	homoskłonności	homotransparent
homorodzina	homosocjalista	homo-tropiciel
homorozpusta	homo-sojusz	homoukład
homorozwiązłość	homospołeczeństwo	homowolność
homorynek	homoszaleństwo	homozachcianka
homosceptycyzm	homo-środowisko	homozboczek
homosceptyk	homotata	homozboczenie
homoseksualistyczny	homoterror	homozwiązek
homosiogium	homoterroryzm	
gejbar	gejdiskopolo	gejportal
gejdyskoteka	gejośluby	gejspołeczność
gejkona	gejpara	gejstyl
gejklub	gejparada	gejturystyka
gej-literatura	gejpartner	
хомоафера	хомоизпълнение	хомопартньор
хомобрак	хомоизцепка	хомопартньорство
хомовлечение	хомокласация	хомоповедение
хомовойник	хомоколега	хомо-приятелче
хомовръзка	хомолитература	хомопростак
хомодвойка	хомолюбов	хомопроява
хомодело	хомомитинг	хомопсихолог
хомодемонстрация	хомомомент	хомо-развлечение
хомодрама	хомо-мъж	хомореклама
хомодружинки	хомонаклонност	хомородител
хомоеротизъм	хомоноVELA	хомосватба
хомоеротика	хомообщност	хомосекс
хомоеротичен	хомо-опит	хомосемейство
хомо-еротомански	хомооргия	хомоскандал
хомо-жена	хомоориентация	хомо-снимка
хомозащитник	хомоотдих	хомосреща
хомоизлъчване	хомопарад	хомостраст

хомотуризм	хомофоб	хомо-хора
хомоуклон	хомофобия	хомочовещи
хомоферма	хомофобски	хомо-шегичка
хомо-фетишизм		
гей бира	гейдомакинство	гей-компромат
гей клуб	гейдрама	гейкомуна
гей сексскандал	гейдружинка	гейкрал
гей чат	гейелемент	гейкрасица
гей-автомобил	гейелит	гейкултура
гей-автор	гей-ентузиазъм	гейкупон
гейактивизъм	гейепизод	гейлагер
гейактивист	гейескорд	гей-линия
гейамериканец	гейетика	гейлитература
гейасоциация	гейжелание	гейлоби
гейафера	гейживот	гейлюбов
гейбар	гейзаведение	геймалцинство
гейбратство	гейзадявка	гейманифест
гейбългарин	гейзараза	гей-марка
гейветеран	гей-игра	геймафия
гейвечеринка	гейидентичност	гей-министър
гейвзаимоотношение	гейизмамник	геймитинг
гейвокалист	гейизточник	геймъж
гейвръзка	гейикона	гейнагласа
гейгерой	гейинтрига	гейнаклонност
гейгордост	гейистория	гейнападка
гейгрупа	гейканал	гейнаркоман
гейдвижение	гейкаубой	гейнекрофил
гейдвойка	гейкауза	гейновини
гейдизайн	гейквартал	гейнормалност
гейдизайнер	гейклиентела	гейобщество
гей-директор	гейклип	гейобщност
гейдискотека	гейкоктейл	гейокраска
гейдискриминация	гейкомедиантка	гейориентация
гейдистанция	гейкомедия	гейосвобождение

гейотбор	гейродител	гейтелевизия
гейпарти	гейсайт	гейтема
гейпартньор	гейсборище	гейтематика
гейпартньорство	гейсватба	гейтинејджър
гейпедофилия	гейсвита	гейтип
гейпесничка	гейсдружение	гейтройка
гейписател	гейсемейство	гейтуризъм
гейпоезия	гейсериал	гейтурист
гейполитик	гейсимвол	гейтурнир
гейпорнография	гейскандал	гейубиец
гейпортал	гейснимка	гейуебсайт
гейправа	гейсобственик	гейуклон
гейпразник	гейсонет	гейфестивал
гейпрайд	гейсписание	гейфилм
гейпрегръдка	гейспортист	гейфондация
гейпрезидент	гейсправочник	гейхотел
гейпремиер	гейсреда	гейхудожник
гейприключение	гейстолица	гейцентър
гейпродукт	гейсцена	гейченге
гейпроституция	гейсъбота	гейчувствителност
гейразказ	гейсъюз	гейшампион
гейразкол	гейсюжет	гейшествие
гейреклама	гейтаймс	

Bibliografia

- BURKACKA I., 2010, Klasyfikacja słowotwórcza nowszych zapożyczeń, *Linguistica Copernicana* (2)4, s. 229–239.
- CRYSTAL D., 1999, *The Cambridge Encyclopedia of Language. English as a Global Language*, Cambridge: CUP.
- DŁUGOSZ N., 2010, Composita wewnątrzspółnotowe – wyrazy złożone z częścią ewro- w języku bułgarskim, *Slavia Meridionalis. Studia Slavica et Balcanica*, t. 10: *Paradygmaty badawcze językoznawstwa południowosłowiańskiego*, s. 69–86.

- DLUGOSZ N., 2011, Bułgarskie rzeczowniki złożone z komponentem чалга-, *Studia Slavica – Slovanské studie*, z. XV, Ostrava–Opole: Universitas Ostraviensis – Uniwersytet Opolski, s. 345–352.
- JADACKA H., 2001, *System słowotwórczy polszczyzny (1945–2000)*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- KAPROŃ-CHARZYŃSKA I., 2005, *Derywacja ujemna we współczesnym języku polskim. Rzeczowniki i przymiotniki*, Toruń: TOP KURIER.
- NAGÓRKO A., 1997, Miejsce słowotwórstwa w teorii języka, *Biuletyn PTJ LIII*, s. 49–61.
- OCHMANN D., 2004, *Nowe wyrazy złożone o podstawie zdezintegrowanej w języku polskim*, Kraków: Księgarnia Akademicka.
- ОHNHEISER I. (red.), 2003, *Komparacja systemów i funkcjonowania współczesnych języków słowiańskich. 1. Słowotwórstwo / Nominacja*, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- SZCZYSZEK M., 2010, Przejawy internacjonalizacji we współczesnej polszczyźnie na przykładzie zjawisk słowotwórczych, *Linguistica Copernicana (2)4*, s. 215–227.
- WASZAKOWA K., 2005, *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- АВРАМОВА ЦВ., 2003, *Словообразователни тенденции при съществителните имена в българския и чешкия език в края на XX век*, София: Херон Прес.
- АВРАМОВА ЦВ., 2008, Тенденции в българското словообразуване на границата между два века, w: Z. Rudnik-Karwatowa (red.), *Współczesna komunikacja językowa. Najnowsze zmiany w leksyce i słowotwórstwie języków słowiańskich*, Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- БЛАГОЕВА Д., 2007, Неологизмите в българския език, *LiterNet 2(87)* – http://litenet.bg/publish13/d_blagoeva/neologizmite.htm, [22.10.2011].
- БОНДЖОЛОВА В., 2003, *Неологичен речник*, Велико Търново: Gaberoff.
- БОНДЖОЛОВА В., 2009, *(Не)съществуващи думи: okazjiонализмите в медийния текст*, Велико Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий”.
- Зидарова В., 2009, *Преглед на титрологичните практики в новата българска преса*, http://www.belb.net/personal/zidarova/headlines_press.htm, [24.08.2011].
- РАДЕВА В., АВРАМОВА Ц., БАЛТОВА Ю. (ред.), 2009, *Словообразуване и лексикология. Доклади от Десета международна конференция на Комисията по славянско словообразуване при Международния комитет на славистите*, София, 1–6 октомври 2007 г., София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”.
- РНДБЕ: КАСАБОВ И. (гл. ред.), 2006, *Речник на новите думи в българския език*, т. 3 (второ допълнено и преработено издание), София: БАН.

Polish and Bulgarian compound nouns with components *homo-* / *хомо-* and *gej-* / *гей-* as a sign of internationalization in the media language

(s u m m a r y)

The present article is focused on the newest compounds with the foreign element *хомо-* / *хомо-* and *гей-* / *гей-* in Polish and Bulgarian languages. The source of language material are mainly Polish and Bulgarian press texts. The morphological structure of the compound types under discussion is described. Difficulties regarding the classification of new structures are stressed. Semantic analysis is introduced in the form of a proposal for definitions of the first components of the compound. In order to document the contexts of use of the lexemes (indirectly, the frequency of derivatives and productivity of series), an Internet search query is performed. Essential differences between productivity and functioning of both types of compounds in the languages under discussion are described. Formal and semantic properties of the compounds, which may have a significant impact on the significant presence of such formations in the media language, are specified.